

УДК 364.4.316

Повстенко О.А.¹

Щербина С.С.²

¹ студ. гр. СН-210 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ-ІНВАЛІДАМИ ТА ЇХ ІНТЕГРАЦІЯ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Соціальна робота – це особливий вид діяльності, головна мета якого допомогти людині, яка перебуває у важкій життєвій ситуації і не здатна в даний момент самостійно з нею впоратися. Клієнтами фахівців із соціальної роботи є найбільш незахищені та вразливі верстви населення: громадяни похилого віку, діти та підлітки, інваліди, а також люди, які через ситуацію не можуть самостійно подолати обставини, що ускладнюють їх життєдіяльність. Особливе місце приділяється роботі з сім'ями, які виховують дітей з обмеженими можливостями здоров'я.

Одним із основних напрямів соціальної роботи з дітьми цієї категорії є соціальна реабілітація, яка спрямована на соціалізацію дітей, на максимально можливу інтеграцію їх у суспільство. Головна проблема дитини з обмеженими можливостями полягає у порушенні її зв'язку з навколишнім світом, бідності контактів з однолітками та дорослими, в обмеженні спілкування з природою, доступу до культурних цінностей.

Однією з найпоширеніших форм роботи з дітьми-інвалідами є інклюзивна група короткочасного перебування, до якої зараховуються діти, які не відвідують дошкільні та загальноосвітні установи. Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» передбачено надання послуг у реабілітаційній установі державної або комунальної форми власності. Наприкінці 2007 р. було створено комунальну установу «Запорізький обласний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів» Запорізької обласної ради, яка розпочала свою діяльність у квітні 2009 р. В ньому проходять курс соціальної реабілітації діти з особливими потребами з 25 районів та міст Запорізької області. Впродовж року 450–500 дітей віком від 1 до 18 років отримують реабілітаційні послуги згідно з індивідуальними програми. В Центрі є цілодобове та амбулаторне відділення.

Метою діяльності Центру є здійснення комплексу реабілітаційних заходів, спрямованих на розвиток та коригування порушень розвитку дитини з інвалідністю, навчання її основним соціальним та побутовим навичкам, розвиток здібностей, створення передумов для інтеграції у суспільство.

Основні завдання Центру:

- Реалізація та забезпечення права дітей з інвалідністю на реабілітацію з метою їх подальшої інтеграції в дитячі колективи дошкільних навчальних закладів та загальноосвітніх шкіл.

- Створення умов для всебічного розвитку, засвоєння дітьми з інвалідністю знань, умінь і навичок з метою підготовки їх до дошкільної освіти з подальшим здобуттям базової та повної загальної середньої освіти, професійно-технічної та вищої освіти.

- Підготовка батьків до продовження реабілітаційного процесу з дітьми з інвалідністю поза межами Центру.

- Надання реабілітаційних послуг дітям з інвалідністю відповідно до їх індивідуальних програм реабілітації (далі – ППР) та залучення до участі в цьому процесі батьків та (або) законних представників.

- Виконання індивідуального реабілітаційного плану.

- Проведення заходів з соціально-побутової, психолого-педагогічної, фізичної реабілітації, професійної орієнтації та медичного спостереження дітей з інвалідністю відповідно до їх ППР.

Реабілітаційний процес спрямовується на формування та розвиток у дитини з інвалідністю основних соціальних навичок (особиста гігієна, самообслуговування, пересування, спілкування тощо), пристосування побутових умов до їх потреб, соціально-побутове влаштування та обслуговування, педагогічну корекцію з метою вироблення та підтримання навичок самостійного проживання. Фахівці відділення медичного супроводу приділяють увагу корекції фізичного стану дитини, використовують у своїй

роботі елементи кінезотерапії, ерготерапії, лікувального та аромамасажу, фіто та вітамінної терапії, імунопрофілактики та інше.

Для інтеграції дитини в сучасне суспільство не менш важливою є корекція психічного розвитку. Мета відділень соціальної, психологічної, педагогічної реабілітації – зробити дитину життєздатною і самодостатньою, здатною інтегруватися в сучасний соціум. На заняттях з дітьми фахівці відділення використовують сучасні реабілітаційні методики, які включають елементи М. Монтесорі та Петьо-терапії, арттерапії, ігротерапії, казкотерапії, лялькотерапії, закріплюють та поглиблюють знання з основних тем програмного матеріалу, згідно з віковими групами, за соціально-побутовою, професійною орієнтації та інше.

Таким чином, перераховані вище заходи, що реалізуються Запорізьким обласним центром соціальної реабілітації дітей-інвалідів, які виховують дітей з обмеженими можливостями здоров'я, сприяють створенню соціально-реабілітаційної інфраструктури, що забезпечує максимально повну реабілітацію дітей з особливим розвитком, поширенню серед населення доброзичливого, толерантного ставлення до цієї категорії. Соціальна реабілітація нині визнається невід'ємним правом інваліда та обов'язком суспільства.